

LONTOON PÖYTÄKIRJAN 1 JA 2 LIITTEIDEN MUUTOKSET; VOIMAANSAATTAMINEN

Asian tausta

Jätteen ja muun aineen mereen laskemisen aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä tehty vuoden 1972 yleissopimuksen vuoden 1996 pöytäkirja (SopS 87 ja 88/2017, jäljempänä *Lontoon pöytäkirja*) sääntelee jätteen ja muun aineen mereen laskemista tavoitteenaan suojella ja säilyttää meriympäristöä pilaantumiselta. Lontoon pöytäkirja korvasi sitä edeltäneen vuoden 1972 yleissopimuksen jätteen ja muun aineen mereen laskemisen aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä pöytäkirjan hyväksyneiden maiden osalta.

Lontoon pöytäkirja kieltää lähtökohtaisesti kaiken jätteen ja muun aineen mereen laskemisen. Lontoon pöytäkirjan liitteessä 1 luetellaan ne aineet, joita voidaan tiettyjen ehtojen täytyessä harkita mereen laskettaviksi. Lontoon pöytäkirja kieltää lisäksi jätteen merellä polttamisen ja jätteen viennin dumpaustarkoituksessa.

Lontoon pöytäkirjan osapuolten kokouksessa hyväksytyllä päätöslauselmalla LP.6(17) tehdään pöytäkirjan 1 ja 2 liitteisiin muutoksia, joilla kielletään puhdistamolietteen laskeminen mereen. Mainitut muutokset tulivat kansainvälisesti voimaan 15.1.2023. Suomi on joutunut vastustamaan muutoksia, kunnes ne on hyväksytyt perustuslain edellyttämällä tavalla.

Mainitut muutokset esitettiin eduskunnan hyväksyttäväksi hallituksen esityksellä 178/2024 vp. Eduskunta hyväksyi sopimusmuutokset 3.12.2024. Tasavallan presidentti hyväksyi sopimusmuutokset ja vahvisti lain niiden voimaansaattamisesta 30.12.2024.

Voimaantulo

Lontoon pöytäkirjan liitemuutoksien voimaantulosta säädetään pöytäkirjan 22 artiklan 4 kohdassa. Muutokset tulevat kunkin osapuolen osalta voimaan heti, kun se on ilmoittanut hyväksymisensä järjestölle, tai 100 päivän kuluttua siitä, kun osapuolten kokous on hyväksynyt muutokset, jos tämä ajankohta on myöhäisempi. Edeltävä ei koske niitä osapuolia, jotka mainittujen 100 päivän kuluessa antavat selvityksen, jonka mukaan ne eivät voi kyseisenä ajankohtana hyväksyä muutosta. Osapuoli voi milloin tahansa korvata aiemmin annetun selvityksen muutoksen vastustamisesta hyväksymisilmoituksella, jolloin aiemmin vastustettu muutos tulee voimaan asianomaisen osapuolen osalta. Lontoon pöytäkirjan osapuolikokouksessa 7.10.2022 päätöslauselmalla LP.6(17) tehdyt liitteiden 1 ja 2 muutokset ovat näin ollen tulleet kansainvälisesti voimaan 15.1.2023. Koska eduskunnan suostumusta mainituille muutoksille ei ollut mahdollista saada ennen

muutosten voimaantuloa, niitä vastustettiin Kansainväliseen merenkulkujärjestöön 10.1.2023 toimitetulla nootilla.

Suomen on tarkoitus perua vastustuksensa asetuksen voimaantulopäivästä alkaen. Muutokset tulevat Suomen osalta voimaan asetuksen voimaantulopäivänä.

Lontoon pöytäkirja kuuluu ympäristöministeriön hallinnonalaan. Sopimuksen liitteiden muutosten voimaansaattamisasetus esitellään liikenne- ja viestintäministeriön toimesta, koska asetus liittyy laajempaan kokonaisuuteen (HE 178/2024 vp). Ympäristöministeriöltä on saatu esittelylupa säädöksen esittelylle.

Ahvenanmaan maakuntapäivien suostumus

Päätöslauselmalla LP.6(17) tehdyt Lontoon pöytäkirjan liitteiden muutokset koskevat ympäristönsuojelua ja kuuluvat siten Ahvenanmaan itsehallintolain 13 §:n 10 kohdan mukaisesti maakunnan lainsäädäntövaltaan. Ahvenanmaa on 16.6.2025 hyväksynyt sopimusmuutosten voimaansaattamislain ja -asetuksen voimaantulon maakunnassa (BESLUT LTB 22/2025).

Säännökohtaiset perustelut

Ehdotetun asetuksen 1 §:n ensimmäisessä momentissa säädetään, että Lontoon pöytäkirjan 1 ja 2 liitteeseen päätöslauselmalla LP.6(17) tehdyt muutokset tulevat voimaan 1.10.2025 niin kuin niistä on sovittu. Pykälän toinen momentti sisältää tavanomaisen säännöksen muutosten kansallisista hyväksymis- ja voimaansaattamisvaiheista.

Asetuksen 2 §:ssä säädetään, että muutosten muut kuin lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat asetuksena voimassa. Asetuksen 3 § sisältää säännöksen muutosten voimaansaattamislain voimaantulosta sekä Ahvenanmaan hyväksynnästä lain voimaantulolle maakunnassa. Asetuksen 4 § sisältää asetuksen voimaantulosäännöksen.

Laintarkastus

Asetusluonnos on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

Toimivalta

Toimivaltaperusteena ovat jätteen ja muun aineen mereen laskemisen aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä tehdyn vuoden 1972 yleissopimuksen vuoden 1996 pöytäkirjan liitteeseen 1 ja 2 tehdyistä muutoksista annetun lain (1115/2024) 2 ja 3 § sekä valtioneuvoston ohjesäännön (262/2003) 3 §:n 3 kohta.

Esitys

Esitetään, että valtioneuvosto antaisi asetuksen jätteen ja muun aineen mereen laskemisen aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä tehdyn vuoden 1972 yleissopimuksen vuoden 1996 pöytäkirjan liitteeseen 1 ja 2 tehdyistä muutoksista. Laki ja asetukset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.10.2025.